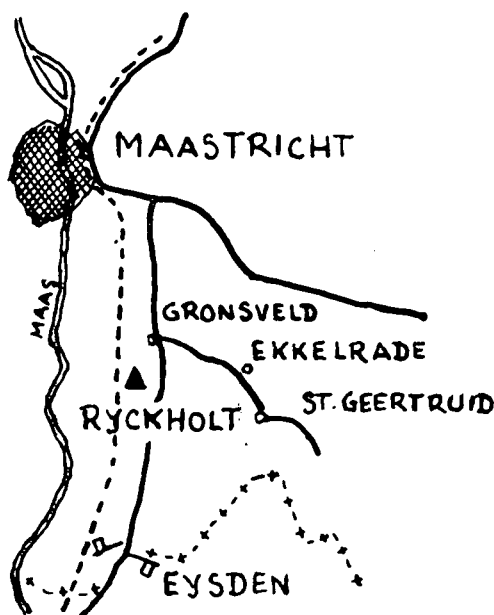

Tweemaal een kamp bij kasteel Rijckholt

Pasen 1962 en Pinksteren 1963.

Na de plotselinge lentedagen van verleden jaar, waarin we de bladeren van de prachtige kastanjes langs de oprijlaan van het witte kasteeltje van Rijckholt zich zagen ontplooiën, zagen we tijdens de eerste warme dagen van dit jaar diezelfde kastanjabomen terug, nu met kaarsjes, hetgeen ons het tussenliggende jaar met zijn koude winter deed vergeten. Ook de bossen, weiden, laantjes en holle wegen van Limburg gaven een voorzetting van de bloei van verleden jaar te zien.

Met Pasen waren de bossen bedekt met een bloementapijt van bosanemonen (waaronder

enkele zeer zeldzame gele exemplaren), speenkruid, slanke sleutelbloem, viooltjes en klaverzuring. Nu bloeiden er gevlekte aronskelk en de daslook met zijn stralend witte bloemkransen, afgewisseld met meerbloemige salomonszegel, lelietje van dalen, gele dovenetel, lieve-vrouwen-bedstro en daartussen stonden de varens met hun heldergroene bladeren. De weiden waren gekleurd door boterbloem en zuring, terwijl langs de landwegen en paden de meidoorns en brem in volle bloei stonden.

De excursies toonden ons verschillende landschappen van Zuid-Limburg: de Bemelerberg met zijn glooiende hellingen, waar we een twaalfstal bergnachtorchissen vonden; de ongerepte gebieden, Geul waarvan de loop wordt gemarkeerd door de populieren (die ook de oude bochten aangeven), waar het beroemde gele zinkviooltje in grote getale bloeide, evenals de zeldzame zink- of alpen boerenkers (met vruchtjes); de Schöne Grüb, de holle weg door het Limburgs Landschap aangekocht; het Gerendal, dat voorlopig nog behouden blijft. Hier in de „orchideeëntuin” zijn de orchideeën op een kalkrijke grashelling in natuurlijke staat aangeplant omdat ze elders zo goed als verdwenen zijn. Hiervan noemen we het soldaatje, de aangebrande- en bruine orchis, de vliegenorchidee, een *Ophrys*soort (zie Natura mei '63).

Merkwaardig was het te zien, hoe in het Bovenste Bos de grens tussen kalkrijke en kalkarme bodem scherp wordt getrokken door de adelaarsvaren, die alleen op de kalkarme bodem groeit. Hier vonden we ook vele groene kever-orchissen.

We bezochten de Heimansgroeve met zijn steenlagen en nog zichtbare steenkool-ader en

vonden er ook nog enkele fossielen. Interessant was ook de werkplaats van vuurstenen werktuigen, waar in de praehistorie de vuistbijlen en speren werden vervaardigd en de onbruikbare afval werd weggeworpen en vooral de Henkeput, een verticale, door zakwater ontstane gang in het Savelsbos, waar de vuursteenlagen in het krijt liggen. De vogelexcursies waren een succes. We zagen en hoorden o.a. de tuinfluiter, zwartkop-tuinfluiter, beide soorten roodstaarten; de fluiters die we met Pasen veel zagen, vertoon-

Daslook (Allium ursinum) bloeiend in „de Schöne Grüb. Foto: Armin Tenner.

den zich met Pinksteren niet. De wielewaal wisselde zijn gewone roep af met een katachtig miauwen, dat velen van ons onbekend was. Ook enkele nesten, dat van een vliegenvanger en van een geelgors, mooi verborgen in een heg, en van een koolmees in een brievenbus, werden opgemerkt. Op Belgisch gebied kwam een jonge eekhoorn naar ons toe, waarschijnlijk verlaten en hongerig, die zich liet aanhalen terwijl velen dit mooi gekleurde diertje fotografeerden. We vonden slechts één hazelworm, jammer genoeg een overreden exemplaar.

Het waren twee goedbestede kampen in een van de mooiste gebieden van Nederland. Zullen we volgend jaar onze herfstreunie dáár houden? Wij hopen het.

Lijst van gevonden planten Bemelerberg.

Betonie, Vleugeltjesbloem, Driedistel, Trilgras, Agrimonie, Kleine pimpernel, Gele morgenster, Ruige weegbree, Gewone ereprijs, Knolboterbloem, Egel-boterbloem, Kruidende boterbloem, Stinkende gouwe, Ossetong, Clematis, Kruisdistel, Keverorchis, Bergnachtorchis, Havikskruid, Trichinis-viooltje, Bitterzoet, Thijm, Muizenoor, Tormetil, Valse salie, Knikkend nagelkruid, Heggewikke, Heggerank, Zenegroen, Akkerhoornbloem, Bosaardbei, Bingelkruid?, Berenklaauw en Kruizemunt.

Schöne Grub.

Heggewikke, Hop, Zwarte bes, Zwarte rapunzel, Bos boterbloem, Gevlekte aronskelk, Daslook, Amandelwolfsmelk (z.z.), Smalbladige wespenorchis, Blaassilene, Zilverschoon, Zwarte kornoelje, Onze lieve vrouwenbedstro, Gelderse roos, Vlier, Vergeet mij niet, Akkerhoornbloem, Bosaardbei, Bingelkruid, Berenklaauw, Bosrank, Grootbloemmuur, Hondsdraf, Gele dovenetel, Drienerfmuur, Kleefkruid, Hemelsleutel, Heggendoornzaad, Keverorchis, Wolfsmelk en Eenbes.

Geuldal.

Schermbloemig havikskruid, Brave Hendrik, Ruig wilgenroosje, Beekpunge, Goudvijn, Kruisblad walstro, Gevlekte orchis, Paarbladig goudvijn, Zinkvioletje, Zink- en Alpen boerenkers, Engels gras, Leverkruid, Campanula, Adderwortel, Gele morgenster, Look zonder look, Lelietje van dalen en Margriet.

Bovenste bos.

Muskuskruid, Nagelkruid, Penningkruid, Primula, Robertskruid, Scabiosa, Knautia, Salomonszegel, Vogelwikke, Klaverzuring, Veldsla, Witte dovenetel, Fuchs kruiskruid, Muggenorchis, Bruine orchis, Bergvlier, Bos vergeet mij niet en Vingerhoedskruid.

Onderste bos.

Hondsvioletje.

Wat nog wel kan worden geplukt

Naar aanleiding van het artikel „Laat ons staan” in het juni-nr. van *Natura* ontving ik een briefje van mevrouw C. M. Verschoor-Iseebree Moens te Zeist, waarin deze er op wijst, dat er tóch nog wel mogelijkheid is, om eens wat „natuur” in de kamer te hebben. Overal kan men nog bloeiende grassen vinden, op onlanden, langs wegranden enz., en het plukken hiervan veroorzaakt — mits bescheiden gedaan natuurlijk — geen enkele schade. Als men er bovendien op let, grassen van verschillende soort te nemen, kan men deze thuis in een passend vaasje of glas zetten en er meerdere weken van genieten; zelfs als ze zijn uitgebloeid is het geheel toch nog zeer decoratief. Het enige wat ze vragen is: veel water.

Wellicht zal degene, die deze raad opvolgt, zich dan ook eens wagen aan het determineren van grassen, dat in KNNV-kring als moeilijk geldt, doch het toch in feite niet is. Men moet echter de moeite nemen een loupe en een paar prepareernaalden (desnoods een paar flinke stopnaalden) te nemen. Elke goede flora geeft een schema van de bouw van een afzonderlijk gras-aartje en met wat ijver en geduld zijn alle soorten goed op naam te brengen. Ook hier is het eerste begin het moeilijkst. Vraag zo nodig raad aan een meer ervaren afdelingslid; hij of zij zal u zeker willen helpen bij de eerste schreden. Dan zal op den duur een egale grasdijk voor u gaan „leven”, doordat u de soorten kent, zelfs als op den duur tengevolge van „onkruidbestrijding” alle bloemen van onze dijken verdwenen zijn, al hoopt niemand dat het ooit zóver zal komen!

Job. Bolman